33779 ـ دائملىق سۈننەت نامازلارنىڭ خسلىتى ۋە ۋاقتى

سۇئال

ئالدى سۈننەتلەرنى ناماز ۋاقتى كىرىشتىن بۇرۇن ئوقۇيمىزمۇ ياكى نامازغا ئىقامەت قويۇشتىن بۇرۇن ؟ ئەگەر ۋاقتى كىرىشتىن بۇرۇن بولسا ، ئۇنداقتا قانچە سائەت بۇرۇن ئوقۇسام بولىدۇ ؟ مەسىلەن ، ئەسىرنىڭ 4 رەكەت ئالدى سۈننىتىنى 3 سائەت بۇرۇن ئوقۇسام بولامدۇ ؟ ياكى ئەسىر ۋاقتى كىرگىچە ساقلاپ ، ئاندىن سۈننەتنى ئاندىن پەرىزنى ئوقۇيمەنمۇ ؟

تەپسىلى جاۋاپ

مەدھىيە ئاللاھقا بولسۇن.

دائىملىق سۈننەت (سۈننەتى راتىبە) ئىككىگە بۆلىنىدۇ :

ئالدى سۈننەتلەر : يەنى ، بامداتنىڭ ئالدىدىكى ئىككى رەكەت ، ۋە پېشىننىڭ ئالدىدىكى تۆت رەكەت .

ۋە كەينى سۈننەتلەر : يەنى ، پېشىننىڭ كەينىدىكى ئىككى رەكەت ، شامنىڭ كەينىدىكى ئىككى رەكەت ۋە خۇپتەننىڭ كەينىدىكى ئىككى ركەت .

ئۇنىڭ خسلىتى ھەققىدە پەيغەمبەرنىڭ (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) مۇنۇ سۆزى بار : كىمكى بىر كېچە ـ كۈندۈزدە 12 رەكەت ناماز ئوقۇسا ، ئۇنىڭغا جەننەتتە ئۆي سېلىنىدۇ ، پېشىننىڭ ئالدىدا تۆت ، كەينىدە ئىككى رەكەت ، شامنىڭ كەينىدە ئىككى رەكەت ، پېشىننىڭ كەينىدە ئىككى رەكەت ۋە بامداتنىڭ ئالدىدا ئىككى رەكەت .

[ئۇنى تىرمىزىي نەقىل قىلغان ، 380 . ئەلبانىي ئۇنى سەھىيھ جامىئىدا سەھىيھ دەپ تۈرگە ئايرىغان ، 6362]

ئىبنۇ قۇددامە(ئاللاھ ئۇنىڭغا رەھىم ـ شەپقەت قىلسۇن) مۇنداق دىگەن : " بارلىق نامازنىڭ ئالدىدىكى سۈننەتنىڭ ۋاقتى بولسا ئۇ نامازنىڭ ۋاقتى كىرگەندىن تارتىپ ، ئۇ ناماز ئوقۇلغۇچە . بارلىق ئۇنىڭ كەينىدىكى سۈننەتنىڭ ۋاقتى بولسا ئۇ ناماز ئوقۇلغاندىن باشلاپ ، ئۇنىڭ ۋاقتى چىقىپ كەتكۈچە ".

[المغني (2/544)]

بۇنىڭغا بىنائەن ،ئالدى سۈننەتنى ناماز ۋاقتى كىرىشتىن بۇرۇن ئوقۇش توغرا ئەمەس ، بەلكى ۋاقىت كىرگىچە ساقلاپ ئاندىن ئوقۇلىدۇ .

يەنە 1048– ، 4057– سۇئاللارغا قاراڭ .

ھەمدە ئاللاھ ياخشى بىلىدۇ .

ـ سۇئال : ھاياتتىن بىزار بولۇش

س : مەن بولسام بىر ياش . بۇ پانىي دۇنيادىكى ھاياتتىن بىزار بولدۇم . مەن ئاللىقاچان ئۇنىڭدىن زېرىكىش ۋە بىزار بولۇشقا باشلىغانىدىم . ياردەم قىلالايدىغان بىرسى بارمۇ ؟ ئاللاھتىن بۆلەك ياردەم قىلالايدىغان ھېچكىم يوق . !

ج :

مەدھىيە ئاللاھقا بولسۇن .

بۇ دۇنيادىن يىرگىنىشكە ئۇرغۇن سەۋەپلەر بار . بەزى كىشىلەر ئاللاھنىڭ ھوزۇرىدىكى مۇكاپاتقا قىزىقىپ ، ھەمدە ئاللاھ بىلەن ئۇچرىشىشقا ئىشتىياق باغلاپ بۇ پانىي دۇنيانى ئۆچ كۆرىدۇ. شۇڭا بىر قىسىم پېشقەدەملەر : " مۇئمىنىنىڭ سوۋغىسى – ئۆلۈم ." دىگەن . چۈنكى ئۇ بۇدۇنيانى ياقتۇرمايدۇ ھەمدە ئۇنىڭ قەلبى ئاخىرەتكە باغلانغان . ھەمدە ئۇ بۇدۇنيانى ياقتۇرمىسىمۇ ، ئۇلۇغ ئاللاھنىڭ ھەققىنى ۋە ئۇنىڭ بەندىلىرىنىڭ ھەققىنى ئادا قىلىدۇ . ھەمدە ئۇ ئاللاھنىڭ مۇنۇ سۆزىگە ئاساسەن، كۆچىنىڭ يېتىشىچە ياخشىلىققا تىرىشىدۇ : سەن ئ�زەڭگە ئ�لۈم كەلگەنگە (يەنى ئەجىلىڭ يەتكەنگە) قەدەر پەرۋەردىگارىڭغا ئىبادەت قىلغىن [ھىجىر : 99]

ۋ بەزى كىشىلەر بار ، ئۇلار بۇدۇنيانى ياقتۇرمايدۇ ، لىكىن ئاخىرەت ئۈچۈن ئەمەس ،بەلكى ئۇ ئۆزىنىڭ ئۇنىڭدىكى نىسۋىسىنىڭ ئازلىقىنى ، ھەمدە باشقىلارنىڭ ئۇنىڭدىن ياخشىلىقىنى كۆرگەنلىكتىن . شەكسىزكى ، بۇ بولسا ئاللاھنىڭ خاھىشى ۋە تەقدىرىدىن رازى بولماسلىق ، چۈنكى ئاللاھ بولسا نىيمەتلەرنى بەرگۈچى ۋە رىزىقلارنى تەقسىملىگۈچى ، خۇددى ئۇ دىگەندەك :

ئەگەر الله بەندىلىرىنىڭ رىزقىنى كەڭ قىلسا، ئۇلار ئەلۋەتتە زېمىندا پىتنە- پاسات تېرىيتتى. لېكىن الله خالىغان نەرسىنى ئ�لچەم بىلەن چۈشۈرىدۇ، الله ھەقىقەتەن بەندىلىرىنىڭ (ئەھۋالىدىن) تولۇق خەۋەرداردۇر، (ئۇنى) ك�رۈپ تۇرغۇچىدۇر .

[شۇرا(كېڭىشىش) : 27]

بەزى كىشىلەر بولسا ئۇنىڭدائۇرغۇن سىناقلارغا ، بالايى-ئاپەتلەرگە،ۋە جاپا-مۇشەققەتلەرگە دۇچ كەلگەنلىكتىن بۇ دۇنيانى ياقتۇرمايدۇ . شەكسىزكى ، بۇ كىشىلەر بۇ دۇنيانىڭ ھەقىيقىتىنى تونۇمىغانلار . بۇ دۇنيا بولسا ئىشلەش ۋە سىناش دۇنياسى ، جاپا ۋە ھارغىنلىق دۇنياسى ، بولۇپمۇ توغرا يولۇق مۇئمىنگە نىسبەتەن . چۈنكى ئۇ ئۇ سەۋەپلىك ئاللاھ ئۇنىڭ خاتالىقلىرىنى ئۆچۈرۈۋىتىدىغان ، ئۇنىڭ ئورنىنى كۆتۈرىدىغان تۈرلۈك سىناقلارغا دۇچ كىلىدۇ . ئاللاھ مۇنداق دىگەن :

بىز ئىنسانىنى ھەقىقەتەن جاپا- مۇشەققەت ئىچىدە قىلىپ ياراتتۇق

[بەلەد(شەھەر) : 4]

« ئىنسانلار ئىمان ئېيتتۇق دەپ قويۇش بىلەنلا سىنالماي تەرك ئېتىلىمىز، دەپ ئويلامدۇ؟ (2). ئۇلاردىن بۇرۇن ئ�تكەنلەرنى بىز ھەقىقەتەن سىنىدۇق، الله (ئىمانىدا) راستچىللارنى چوقۇم بىلىدۇ، (ئىمانىدا) يالغانچىلارنىمۇ چوقۇم بىلىدۇ .»

[ئەنكەبۇت(ئۆمۈچۈك) : 2-3]

الله يامانىنى (يەنى مۇناپىقنى) ياخشىدىن (يەنى م�مىندىن) ئايرىمىغىچە م�مىنلەرنى (يەنى سىلەرنى) ھازىرقى پېتىڭلارچە قويمايدۇ. الله سىلەرنى غەيبدىنمۇ خەۋەردار قىلمايدۇ ۋە لېكىن الله پەيغەمبەرلىرىدىن خالىغىنىنى تاللاپ، ئۇنىڭغا (مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا مۇناپىقلارنىڭ ھالىنى بىلدۈرگەندەك) غەيبنى بىلدۈرىدۇ؛ الله غا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبەرلىرىگە ئىمان ئېيتىڭلار،

ئەگەر سىلەر ئىمان ئېيتساڭلار ۋە (پەرۋەردىگارىڭلاردىن) قورقساڭلار، چوڭ ساۋابقا ئېرىشىسىلەر . [ئال ئىمران(ئىمران ئائىلىسى) : 179]

« بىز سىلەرنى بىرئاز قورقۇنچ بىلەن، بىرئاز قەھەتچىلىك بىلەن ۋە ماللىرىڭلارغا، جانلىرىڭلارغا، باللىرىڭلارغا، زىرائەتلىرىڭلارغا يېتىدىغان زىيان بىلەن چوقۇم سىنايمىز. (بېشىغا كەلگەن مۇسىبەت، زىيان-زەخمەتلەرگە) سەۋىر قىلغۇچىلارغا (جەننەت بىلەن) خۇش خەۋەر بەرگىن (155). ئۇلارغا بىرەر مۇسىبەت كەلگەن چاغدا، ئۇلار: بىز ئەلۋەتتە الله نىڭ ئىگىدارچىلىقىدىمىز (يەنى الله نىڭ بەندىلىرىمىز)، چوقۇم الله نىڭ دەرگاھىغا قايتىمىز دەيدۇ. » [بەقەرە(ئىنەك) : 154-156]

ھۆرمەتلىك قېرىندىشىم. . .سىز يۇقۇرقى تۆردىكىلەرنىڭ قايسىسى ؟ ؟!!!

سۆيۈملۈك قېرىندىشىم پەيغەمبەرنىڭ (ئاللاھنىڭ تەرپىلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) قانچىلىك سىنالغانلىقىنى ئەسكە ئىلىڭ ، خەلقى ئۇنىڭغا دۈشمەنلىك پوزىتسىيىسىدە بولدى ، ھەمدە ئۇنىڭغا ئەڭ يېقىن كىشىلەر ئۇنىڭغا قارشى تۇردى . بەزى كىشىلەر ئۇنى تىللىدى ، ۋە بەزىلىرى ئۇنىڭغا ئازار يەتكۈزدى . ئۇ ئۆيىدىن قوغلاندى ھەمدە قاتتىق يىتىم قالدۇرۇلدى . كاپىرلار ئۇنى ئۆلتۈرۈشكە تويلاندى ، ھەمدە ئۇنىڭ ئايالى خەدىيچە (ئاللاھ ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن) ئەڭ قىيىن كۈنلەردە ۋاپات بولدى . ھەمدە ئۇ بىر ياكى ئىككى ئاينى سۇ ۋە خورمىدىن باشقا ھېچنىمە يىمەي ئۆتكۈزەتتى . مانا مۇشۇلارنىڭ ھەممىسى گەرچە ئۇ ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى ، ھەمدە ئۇنىڭ ئەلچىسى ، ئاللاھ ۋەھيىسىنى ئامانەت قىلىپ ئالغۇچى بولسىمۇ يۈز بەردى !! مانا مۇشۇلارنىڭ ھەممىسى گەرچە ئۇ مەدھىيلىك ئورۇننىڭ ھەمدە ئۇنىڭ ئۈممىتى تويلىشىدىغان كۆلنىڭ ساھىبى بولسىمۇ يۈز بەردى!! مانا مۇشۇلارنىڭ ھەممىسى گەرچە ئۇنىڭ ئىلگىركى ۋە كەلگۈزىدىكى گۇناھلىرى كەچۈرۋىتىلگەن بولسىمۇ يۈز بەردى . بىزدەك گۇناھكار ، ئاسىي ۋە چولتا قىلغۇچىلارغا قانداق بولماقچى ؟ ؟؟

ئى ھۆرمەتلىك قېرىندىشىم ، سىزگە تۆۋەندىكىلەرنى نەسىھەت قىلىمەن :

1- ئاللاھقا كۆپ دۇئا قىلىڭ ۋە ئۇنىڭغا ناماز ، زاكات ، روزا ۋە باشقا تۈرلۈك ئىبادەتلەر بىلەن يېقىنلىشىڭ ، ھەمدە ئاللاھتىن قەلبىڭىزدىكى ئىمىنى يوقىتىۋىتىشىنى ھەمدە سىزگە خاتىرجەملىك بىرىشىنى تىلەڭ . ئاللاھ مۇنداق دىگەن : ئىمان ئېيتقانلار بولۇپ، ئۇلارنىڭ دىللىرى اللەنى ياد ئېتىش بىلەن ئارام تاپىدۇ، بىلىڭلاركى، دىللار الله نى ياد ئېتىش بىلەن ئارام تاپىدۇ . [رەئىد : 28] ، تەقۋادار كىشىلەر شەيتاننىڭ ۋەسۋەسىسىگە ئۇچرىسا، الله نى ئەسلەيدۇ- دە، ھەقىقەتنى ك؟رۈۋېلىپ، (شەيتاننىڭ ۋەسۋەسىسىدىن) خالاس تاپىدۇ . [ئەئىراف(ئىگىزلىك) : 201]

2- بىلىڭكى ، ئاللاھنىڭ مۇئمىن بەندىسىگە ئورۇنلاشتۇرغانلىرىنىڭ ھەممىسى ياخشى . مەيلى سىزنىڭ ھاياتىڭىز قانچىلىك قىيىن بولۇپ بولۇپ كەتسۇن ، ئاسمانلاردىكى ۋە زېمىندىكى ھەممە نەرسە ئاللاھقا مەنسۇپ . شۇڭا ئاللاھ بىلەن ئۆزىڭىز ئوتتۇرسىدىكى نىمىلەرنى ئىسلاھ قىلىڭ ، ھەمدە ئاللاھ سىزنى كىشىلەرگە ھەر قانداق ھاجەتتە بولۇشتىن بىھاجەت قىلىدۇ .

3- سىزنىڭ جاپا-مۇشەققىتىڭىز ۋە ھېرىپ-چارچاشلىرىڭىز سىز ئۆتكۈزۈپ قويغان ھەمدە ئۇنىڭغا ئېرىشەلمىگەن مەلۇم نەرسە سەۋەبىدىن بولىدۇ . ئۇ چاغدا سىز كىشىنىڭ مەلۇم نەرسىنى ئۆزىنىڭ ھالاكىتىنىڭ ئۇنىڭدا ئىكەنلىكىنى بىلمەي قانچىلىك قوغلىشىدىغانلىقىنى بىلىشىڭىز ، ھەمدە كىشىنىڭ ئۇ ئېرىشمەكچى بولغان مەلۇم نەرسىنىڭ ئۆتۈپ كەتكىنىگە قانچىلىك

قايغۇرىدىغانلىقىنى ، ھەمدە ئۇنىڭ ناۋادا ئۇنىڭغا ئېرىشسە قالسا دىنىنى ۋە دۇنيالىقىنى يوقۇتۇپ قويىدىغانلىقىنى بىلىشىڭىز كېرەك . شۇڭا ئاللاھنىڭ خاھىشى ۋە تەقدىرىگە رازى بولۇڭ ، ئاللاھتىن ياردەم سوراڭ ھەمدە بىچارىلىك ھىس قىلماڭ .

4- قەلبىڭىز ۋە كاللىڭىزنى تەكشۈرۈڭ ، ھەمدە ئاللاھ بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىڭىزنى تەكشۈرۈڭ ، چۈنكى كىشى قىلغان گۇناھلىرى سەۋەبلىك رىزىقتىن مەھرۇم قىلىنىدۇ .

5- سىزدە مەلۇم شەخسىي ياكى ئائىلە مەسىلىلىرى بار ؛ بۇ مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشنىڭ يولى بولسا مۇھىملىرىنى بىرىنچى ئورۇنغا قويۇش ، ئاللاھنىڭ ياردىمىنى ئىزدەش ئاندىن بۇ مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشتا تەجرىبىلىك كىشىلەرنىڭ ياردىمىنى سوراش ھەمدە بۇ ئىشلارنى بىر تەرەپ قىلىش .

6- بىلىڭكى ، بارلىق كىشىلەرنىڭ ئىچىدە ئەڭ قاتتىق سىنالغۇچىلار بولسا پەيغەمبەرلەر ، ئاندىن قالسا كېيىنكى ياخشىلىرى ۋە كېيىنكى ياخشىلىرى . مۇسنەدتە ئىسپاتلاندىكى ، مۇسئەب بىن سەئىد دادىسىدىن نەقىل قىلدىكى ، ئۇ مۇنداق دىگەن : " مەن : ئى ئاللاھ ئەلچىسى ، كىشىلەرنىڭ ئىچىدە قايسىلار ئەڭ قاتتىق سىنىلىدۇ ؟ دىدىم . ئۇ : پەيغەمبەرلەر ، ئاندىن قالسا توغرا يوللۇق كىشىلەر ، ئاندىن قالسا كېيىنكى ياخشىلىرى ، ئاندىن قالسا كىشىلەرنىڭ كېيىنكى ياخشىلىرى . بىر كىشى ئۆزىنىڭ دىنىي سەۋىيىسىگە قاراپ سىناققا ئۇچرايدۇ . ئەگەر ئۇنىڭ دىنىدا قاتتىقلىق بولسا ، ئۇنى سىناش كۈچەيتىلىدۇ ، ھەمدە ئەگەر ئۇنىڭ دىنىدا ئاجىزلىق بولسا ، ئۇنىڭدىن يەڭگىللىتىلىدۇ . ھەمدە بەندىنى سىناش تاكى ئۇ زېمىن يۈزىدە ماڭىدىكەن ئۇنىڭدا گۇناھ بولمىسىمۇ داۋاملاشتۇرلىدۇ . [مۇسنەد ئىمام ئەھمەد ، 1481 . پىشىۋا شۇئەيب ئەرنائۇت : ئۇنىڭ ئىسنادى ياخشى ، دىگەن . ھەمدە ئەلبانىي سەھىيھ جامىئىدا سەھىيھ دەپ تۈرگە ئايرىغان ، 992]

7- كەچۈرۈم سوراش ۋە ئىبادەت قىلىشنى داۋاملاشتۇرۇڭ ، چۈنكى بۇ سىز ئۆچۈن دۇنيانىڭ بارلىق نىسۋىلىرىدىن ياخشى ، مەيلى ئۇلار قانچىلىك چوڭ ۋە كۆپ بولىشىدىن قەتئىي نەزەر . ھەمدە بۇ سىزنىڭ غەم-ئەندىشىلىرىڭىزنى يەڭگىللىتىدۇ . بىر قىسىم نەقىللەردە كەلدىكى ، كىمكى كەچۈرۈم سوراشنى داۋاملاشتۇرىدىكەن ، ئاللاھ ئۇنىڭغا ھەر قانداق غەم-قايغۇدىن ۋە قىيىنچىلىقتىن چىقىش يولى بېرىدۇ ھەمدە ئۇنىڭغا ئۇ ئويلاپ باقمىغان مەنبەلەردىن رىزىق بېرىدۇ .

شۇڭا ئاللاھقا ئىبادەت قىلىشنى داۋاملاشتۇرۇڭ ، ھەمدە ئاللاھنىڭ سۆزلىرى بويىچە ئىش قىلىڭ :

سەن ئ�زەڭگە ئ�لۈم كەلگەنگە (يەنى ئەجىلىڭ يەتكەنگە) قەدەر پەرۋەردىگارىڭغا ئىبادەت قىلغىن [ھىجىر : 99]

بىز (كۇففارلاردىن) تۈرلۈك جامائەنى بەھرىمەن قىلغان دۇنيانىڭ نېمەتلىرى ۋە زىبۇ- زىننەتلىرىگە ك�ز سالمىغىن،بۇنىڭ بىلەن ئۇلارنى سىنايمىز، پەرۋەردىگارىڭنىڭ رىزقى (يەنى ساۋابى بۇ پانىي نېمەتتىن) ياخشىدۇر ۋە ئەڭ باقىدۇر [تاھا : 131]

ھەمدە ئاللاھ بىزنى ۋە سىزنى سۆز ۋە ئىشنىڭ توغرىسىغا مۇۋەپپەق قىلسۇن . ھەمدە ئاللاھ ياخشى بىلىدۇ .

بۇ تور پونكىتىنىڭ كىتابلار بۆلۈمىدىكى غەم-ئەندىشىلەرنى داۋالاش قا قاراڭ .